

2026

Opiskelijan hetkiä 2 Stunder för studerande 2

Selkonovelleja
ammattilliseen koulutukseen

Lätlästa noveller för yrkesutbildning

Huhtikuu 2026

Toimittanut Tuija Takala

Rahoittaja:

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Sisällys

Aluksi	2
Sanoja	4
Koulussa	5
1. Minä pidän kokkaamisesta	6
2. Serhiin unelma	10
3. Unelmia tietokone luokassa	13
4. Sanat sekaisin	17
5. Minä ymmärsin kaiken	20
6. Hyrisen kuin moottori	25
7. Lämpimämpi	29
Työpaikassa	31
8. Minusta tulee myyjä	32
9. Hoitaja näkee kaiken	35
10. Hengetön	37
11. Aina kannattaa yrittää	39
I skolan på svenska	43
12. Brevet	44
13. Amir och de mystiska breven	47
Asiakkaana – kerronnan keinoja	55
14. Sola ravintolassa	57
Keskustele novelleista	59
Kysymyksiä: 1. <i>Minä pidän kokkaamisesta</i>	60
Kysymyksiä: 2. <i>Serhiin unelma</i>	61
Kysymyksiä: 3. <i>Unelmia tietokone luokassa</i>	62
Kysymyksiä: 4. <i>Sanat sekaisin</i>	63
Kysymyksiä: 5. <i>Minä ymmärsin kaiken</i>	64
Kysymyksiä: 6. <i>Hyrisen kuin moottori</i>	65
Kysymyksiä: 7. <i>Lämpimämpi</i>	66
Kysymyksiä: 8. <i>Minusta tulee myyjä</i>	67
Kysymyksiä: 9. <i>Hoitajan katseen alla</i>	68
Kysymyksiä: 10. <i>Hengetön</i>	69
Kysymyksiä: 11. <i>Aina kannattaa yrittää</i>	70
Frågor: 12. <i>Brevet</i>	71
Frågor: 13. <i>Amir och de mystiska breven</i>	72
Kysymyksiä: 14. <i>Sola ravintolassa</i>	73
VIERKO-organisaatiot 2025–2027	74

Aluksi

Opiskelijan hetkiä 2 on toinen
VIERKO 2 -hankkeen kokoelma **novelleja**
eli lyhyitä kertomuksia.

**Novellit ovat tarinoita,
jotka välittävät ajatuksia ja tunteita.**

Ne ovat kaunokirjallisuutta:
novellien kirjoittajat ovat keksineet
kertomukset, tapahtumat ja henkilöt.

Novellit on kirjoitettu selkokielellä.
Selkokielessä sanat ja lauseet ovat helppoja.
Lisäksi tekstin rivit ja kappaleet ovat lyhyitä.
Selkokielen tarkoitus on se,
että sitä on helppo lukea.

Kaikki tämän vihkon novellit
kertovat opiskelijoista,
jotka opiskelevat
ammattillisessa koulutuksessa.
Novellien kirjoittajat ovat
ammattillisen koulutuksen opettajia.
Mukana on myös 2 ruotsinkielistä novellia.

Novelleista voi keskustella ryhmässä,
ja novellien avulla voi pohtia esimerkiksi
opiskelua ja työssä oppimista.
Tässä vihkossa on jokaiseen novelliin
kysymyksiä keskustelujen tueksi.

Opiskelijan hetkiä 2 -novelleja voi käyttää samoin kuin kokoelmaa *Opiskelijan hetkiä 1*, esimerkiksi

- tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUVA)
- suomen kielen opiskelussa
- eri alojen opetuksessa, esimerkiksi
 - ajoneuvoala
 - hius- ja kauneusala
 - kone- ja tuotantotekniikka-ala
 - ravintola- ja catering-ala
 - liiketoiminnan ala
 - sosiaali- ja terveysala
- YTO-opinnoissa, esimerkiksi
 - Suomi toisena kielenä
 - Toiminta digitaalisessa ympäristössä
 - Taide ja luova ilmaisu
 - Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen
 - Työelämässä toimiminen
 - Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta.

**VIERKO 2 -hankkeen novellien kirjoittajat
toivottavat mukavia hetkiä,
kun luet selkonovelleja
*Opiskelijan hetkiä 1 ja 2!***

Selkokeskus on myöntänyt
tälle kokoelmalle selkotunnuksen.

Sanoja

kaunokirjallisuus

= fiktio
= esimerkiksi pitkät kertomukset (romaanit),
lyhyet kertomukset (novellit),
tarinat, sadut, runot ja näytelmät.
Ne ovat syntyneet kirjoittajan mielikuvituksessa.

kertomus

= tarina, jossa on alku, keskikohta ja loppu,
ja siinä tapahtuu henkilöille jotain.

Kertomuksessa on usein
yksi tärkeä henkilö eli päähenkilö,
ja mukana on myös muita henkilöitä.

Kertomuksessa on pääajatus,
mutta sitä ei aina sanota suoraan,
vaan lukija löytää sen itse.

novelli

= lyhyt kertomus,
kaunokirjallisuutta
eli se on syntynyt mielikuvituksesta.
Siinä on yleensä yksi tapahtuma tai tilanne.

Lukija saa novellista **oivalluksen**,
eli novelli herättää ajatuksia ja tunteita
novellin tapahtumasta ja henkilöistä.

päähenkilö

= kertomuksen tärkein henkilö.

tarina

= kertomus tapahtumista.
Se voi olla totta,
tai kirjoittaja on keksinyt sen,
tai siinä voi olla totta ja mielikuvitusta.

Koulussa

Kuva: Copilot

1. Minä pidän kokkaamisesta

Ulkona sataa vettä.

On syksy.

Minulla on selässä reppu.

Repassa on vain kynä, vihko ja vesipullo.

Tunnen,

että olen nuori ja pieni.

Olen isossa rakennuksessa.

En tiedä,

minne minun täytyisi mennä.

Kävelen muiden perässä.

Joku kysyy minulta jotain.

Näytän puhelimesta sähköpostia.

Sähköpostissa on ensimmäisen koulupäivän ohjeet.

Kerron nimeni.

Kerron, että aloitan tänään Tuvassa.

Haluan oppia suomen kieltä.

Minut viedään oikeaan luokkaan.

Luokassa on paljon ihmisiä.

En tunne ketään.

Minua jännittää.

*

Syksy jatkuu,

ja ulkona sataa taas vettä.

On kylmä.

Tänään opettaja pitää minulle HOKS-keskustelun.

En tiedä, mikä on HOKS.

Opettaja sanoo,

että HOKS-keskustelussa me juttelemme

ja teemme suunnitelman.

Minun mielestäni HOKS kuulostaa vaikealta.

Opettaja kysyy,

mikä minä haluan olla isona.

Mutta minä olen jo iso.

Olen aikuinen.

Minulla on perhe ja lapsia.

Opettaja haluaa tietää,

missä haluaisin olla töissä.

Olen opetellut ammatteja suomeksi.

Tiedän, mitä tarkoittavat

sairaanhoitaja, maalari, rakennusmies,

mekaanikko, sähkömies ja metallimies.

Tiedän paljon ammatteja suomeksi.

Mutta en tiedä,

mikä on minun unelma-ammattini suomeksi.

Tai ehkä tiedänkin.

En vain tiedä vielä,

mikä unelma-ammattini on.

*

On jo melkein talvi,

ja ulkona sataa lunta.

Näen lumen ensimmäistä kertaa.

Olen oppinut paljon uusia sanoja suomeksi.
Tiedän muut opiskelijat luokassani
ja puhun heidän kanssaan suomea.
Tapaamme myös vapaa-ajalla.

Luen illalla kotona ääneen suomeksi,
koska opettaja on antanut sen kotiläksyksi.
Lapset haluavat kuunnella.
Se on heidän iltasatunsa.
Myös lapset ovat oppineet
paljon suomea päiväkodissa.

*

On joulukuu.
Kokeilen uutta ammattia.
Opettaja ohjasi minut kokkikouluun,
koska kerroin opettajalle,
että tykkään tehdä ruokaa.
Kerroin opettajalle myös,
että olen joskus halunnut
tehdä työtä ravintolassa.
Opettaja selitti,
että kokkikoulun oikea nimi on
ravintola- ja catering-ala.

Minua jännittää taas,
koska olen uudessa paikassa.
En ymmärrä kaikkea,
mitä kokkikoulun opettaja sanoo.
Ympärilläni on myös paljon uusia ihmisiä,
jotka puhuvat nopeasti ja paljon.

Teemme yhdessä pipareita.
Koristelen pipareita,
ja se on minusta hauskaa.
Yksi pipari näyttää hassulta.
Minä ja muut opiskelijat nauramme.
Minä pidän leipomisesta.

*

On tullut kevät,
ja ulkona on taas lämmin.
Kävelen luokkakavereiden kanssa rannalle.
Opettaja vie meidät retkelle,
jossa kalastamme.

Osaan jo paljon suomea.
En aina ymmärrä kaikkea,
mutta pärjään hyvin.
Uskallan pyytää ihmisiltä,
että he puhuisivat minulle rauhallisesti.
Toivon myös,
että he selittäisivät uudet ja vaikeat sanat.

Opettaja auttoi minua,
kun tein uuden hakemuksen.
Minä hain ravintola- ja cateringalalle.
Minusta tulee kokki.

Kirjoittaja: Jaana Kauhanen

2. Serhiin unelma

Opiskelen kone- ja tuotantotekniikan perustutkintoa,
ja minusta tulee levyseppähitsaaja.

Opiskelen hitsauksen teoriaa luokassa,
mutta käytännön harjoitukset ovat työsalissa.

Teoria on usein vaikeaa.

Luokassa opettaja puhuu nopeasti suomea.

Hän sanoo sanoja,
jotka ovat pitkiä.

Ne ovat hankalia toistaa ja muistaa.

Korvissani sanat sekoittuvat:

*suojavaruste, kuulapäävasara
hitsausvirta, linjapihdit ja valokaari.*

Minä yritän keskittyä,
mutta pääni väsyy.

Sanon joskus:

suojavasara tai valopäävaruste.

Usein en ymmärrä tehtäviä.

Opettaja kysyy joskus minulta:

– Serhii, ymmärrätkö?

Minä vastaan silloin:

– En, voitko selittää uudestaan?

Kotimaassani Ukrainassa olin

hitsari kymmenen vuotta.

Olin hyvä työssäni.

Kaikki luottivat minuun.

Mutta Suomessa minä tunnen itseni huonoksi.

Tuntuu, että olen kuin lapsi,
joka vasta opettelee.
Tarvitsen paljon apua.
Tarvitsen suomen kieltä,
ennen kuin voin olla hyvä jälleen.

Minä pidän työsalista.
Olo on kuin kotona,
kun laitan päälle hitsausmaskin ja hanskat.
Siinä hetkessä minun käteni
muistavat kaiken:
kuinka metalli hehkuu,
kuinka sauma muodostuu,
kuinka liike on tasainen ja rauhallinen.

Opettaja tulee viereeni
ja katsoo minun työtäni.
Hän sanoo:
– Serhii, sinulla on hyvä käsi.
Sinä osaat hitsata hyvin.
Pian opit hitsaamaan myös suomeksi.

Hymyilen.
"Hitsata suomeksi" naurattaa minua,
mutta ymmärrän,
mitä hän tarkoittaa.
Minun täytyy oppia uudet sanat vanhaan työhön.
Tekniikka on sama,
mutta kieli on uusi.

Päivän lopussa opettaja sanoo minulle:
– Serhii, sinä teet hyvää työtä.
Kielitaito kasvaa vähän joka päivä.

Katson häntä ja sanon:

– Kiitos. Haluan oppia.

Haluan olla hyvä hitsaaja myös Suomessa.

Olen väsynyt mutta tyytyväinen,

kun kävelen kotiin.

Minä tiedän,

että tämä matka on pitkä.

Mutta minä jatkan.

Minusta tulee taas ammattilainen –

tällä kertaa suomen kielellä.

Kirjoittaja: Anna Toriseva

3. Unelmia tietokone luokassa

Oli maanantaiaamu.

Opettaja tarkasti,
että kaikki olivat tietokone luokassa.
Hinata oli luokassa omalla paikalla.

Opettaja käski opiskelijoita:

- Avatkaa koneet.

Hinata tiesi,
että silloin täytyy käynnistää tietokone.

Opettaja sanoi Hinatalle:

- Sinä osaat jo tämän asian.

Hinata hymyili ja nosti peukalon,
vaikka hänestä ei tuntunut mukavalta.
Hän ei osannut käyttää hyvin tietokonetta.

Suomen kieli ja tietokoneen käyttö
oli monelle luokassa vaikeaa.
Silti Hinatasta tuntui,
että hänen olisi pitänyt osata paremmin.

Opiskelijat kirjautuivat koneelle.

Monella oli käyttäjätunnus ja salasana paperilla.

Hinata oli tallentanut ne puhelimeen.

Opettaja sanoi kaikille:

- Te voisitte opetella käyttäjätunnuksen ulkoa.

Vaihtakaa salasana

ja valitkaa sellainen salasana,
jonka muistatte helposti.

Hinata ajatteli,
että se oli hyvä idea.

Opettaja muistutti koko ryhmää:
– Viime viikolla asensitte
Authenticator-sovelluksen puhelimiin.
Avatkaa se ja käyttäkää sitä.
Se varmistaa,
että sinä olet sinä.

Juuri silloin tietokone pyysi varmistusta.
Hinata näytti puhelimella,
että hän oli oikea henkilö.
Hinata huokaisi.
Vielä täytyi syöttää PIN-koodi.
Vasta sitten kone oli valmis,
ja Hinata pääsi tunnin tehtäviin.

Opettaja antoi teksteihin malleja,
ja opiskelijat kirjoittivat niitä Word-ohjelmalla.
Hinata pääsi nopeasti alkuun,
kun hän kirjoitti CV:tä.

Muut opiskelijat etenivät hitaasti.
He eivät löytäneet erikoismerkkejä.
Hinata löysi heti @-merkin,
jota hän tarvitsi sähköpostissa.
Hinata oli siitä ylpeä ja rentoutui.
Hän ajatteli,
että nyt hän sai käyttää aikaa
muuhun kuin tehtävään.

Hinata avasi netin ja katsoi urheilu-uutisia.
Hän etsi uudet tiedot Hinata Miyazawasta,
joka oli jalkapalloilija Manchester Unitedin joukkueessa.
Hinata oli Hinata Miyazawan fani,
koska jalkapalloilijalla oli sama etunimi kuin Hinatalla,
ja he olivat molemmat kotoisin Japanista.
Hinata luki nyt netistä,
että jalkapalloilija-Hinata oli tehnyt hienon maalin.

Hinata innostui:
– Olin kuin Hinata Miyazawa,
kun kirjauduin tietokoneelle.
Ohitin jalkapallokentän puolustajat
ja tein maalin!

Sitten Hinata huomasi,
että opettaja näytti jo seuraavaa tehtävää.
Hinata hätääntyi ja kysyi:
– Anteeksi opettaja,
mitä me nyt teemme?

Opettaja vastasi:
– Ei hätää!
Osaat varmasti tehdä tämän.

Hinata tunnusti:
– En minä osaa käyttää hyvin tietokonetta.
Miksi luulet,
että minä osaan?

Opettaja pahoitteli:
– Sori! Luulin, että osaat,
koska et ole pyytänyt apua.

Nyt Hinata ymmärsi.
Hän ei ollut kertonut,
että hän ei osaa.
Siksi opettaja luuli,
että Hinata oli hyvä tietokoneella.

Opettaja rauhoitti Hinataa:
– Kaikki on hyvin.
Näytän tehtävän uudestaan.
Nyt sinulla ei ole aikaa tutkia nettiä!

Hinata aloitti uuden tehtävän.
Hän kirjoitti työhakemusta.
Se tuntui taas samalta
kuin hän pelasi jalkapalloa.
Nyt opettaja oli hänen valmentajansa.
Se oli mukavaa.

Hinata kirjoitti ensimmäisen rivin.
Sormet liikkuiivat näppäimistöllä kuin jalat,
jotka kuljettivat jalkapalloa.
Sitten hän teki virheen,
mutta se ei haitannut.
Tärkeintä oli yrittää uudelleen.

Hinata hymyili
ja muutkin luokassa hymyilivät.
Hinata oli tietokoneella kuin jalkapallokentällä,
ja hän pelasi omalla tavallaan.
Ja nyt hän keskittyi kuin huippu-urheilija.

Kirjoittaja: Heikki Romppainen

4. Sanat sekaisin

Meillä on suomen tunti.

Opettajamme Tuula kertoo meille sanoista,
jotka ovat tulleet suomen kieleen muista kielistä.

Ne ovat vaikeita.

Tuula kysyy

– Kuka tietää,
mikä on krematorio?

Viittaa nopeasti,

koska tiedän tämän hyvin.

Myös Heidi viittaa.

Me olemme siis ainoat,

jotka luokasta tietävät vastauksen!

Mieleeni tulee tärkeä muisto.

*

Olimme kesällä mökillä,

jonka isä oli vuokrannut.

Opimme käymään saunassa,

ja kalastimme paljon.

Se kuului elämään suomalaisessa mökissä.

Yhtenä päivänä ongin.

Minä sain kalan, ison lahnan!

Se oli painava!

Olin niin onnellinen,

että melkein halkesin onnesta.

*Naapuri tuli rantaan,
kun isä perkasi kalaa.
Isä vei kalan grilliin
ja alkoi paistaa sitä.
Naapuri sanoi iloisesti:
- Tämä grilli on nyt krematorio.
Kala paistuu siinä nopeasti.*

*

Hymyilen muisto mielessäni.
Tuula odottaa luokassa,
jos joku muu nostaisi vielä käden
ja tietäisi sanan krematorio.
Sitten Tuula katsoo Heidiä ja minua,
mutta antaa Heidin vastata.

Heidi sanoo:
– Krematorio on sellainen paikka,
jossa poltetaan eläimiä tai ihmisiä
kuoleman jälkeen.
Ne muuttuvat krematoriossa tuhkaksi.

Minua naurattaa ja ajattelen:
– Haa, Heidi ei tiennyt,
mitä krematorio tarkoittaa.

Viittaaan innokkaasti
koska Heidi ei vastannut oikein.
Tuula ei huomaa,
että minä viittaaan.

Tuula hymyilee Heidille ja sanoo:

– Aivan oikein.

Selitit sanan hyvin.

Lasken käteni hitaasti alas.

Ymmärrän nyt,

että mökin naapuri

käytti sanaa *krematorio* vitsinä.

Krematorio ei olekaan grilli,

jossa paistetaan kalaa!

Mietin,

uskallanko viitata koko päivänä,

kun Tuula kysyy uusista sanoista.

Kirjoittaja: Anne Willemsen-Puranen

5. Minä ymmärsin kaiken

Amina on verkko-opiskelija.
Hän opiskelee usein kotona.
Amina jää monta kertaa viikossa kotiin,
koska hän opiskelee yksin netissä.
Hän on tehnyt sellaisen suunnitelman
oman opettajan kanssa.

Amina haluaa opiskella verkossa,
koska hän jännittää uusia ihmisiä.
Amina ei halua tavata joka päivä
muita opiskelijoita ja opettajia.
Se on liian raskasta hänelle.
Onneksi hän opiskelee alaa,
jossa hän tapaa vain vähän asiakkaita
ja muita ihmisiä.

Aminaa jännittää erityisen paljon,
jos hänen täytyy tavata vieras ihminen.
Tänään on sellainen päivä.
Aminalla on videotapaaminen
uuden verkko-opettajan kanssa.

Aminaa ahdistaa.
Hän ei tunne opettajaa.
Hän ei tiedä,
onko opettaja mukava vai pelottava.

Amina pelkää,
että hän ei ymmärrä,
mitä opettaja sanoo.

Amina miettii:

– Mitä teen,
jos opettaja huomaa,
etten ymmärrä kaikkea?

Olisi kauheaa,

jos opettaja kysyisi:
– Etkö sinä osaa suomea?

Amina avaa tietokoneen

ja katsoo kelloa.

Se on varttia yli kahdeksan.

Kokous alkaa puoli yhdeksältä.

Amina voisi vielä perua sen.

Amina miettii.

Ehkä hän voisi keksiä syyn olla pois?

Ehkä hän voisi olla kipeänä?

Jos hän lähettäisi opettajalle viestin

ja kirjoittaisi,

että hän on sairas?

Mutta ei.

Sitten videotapaamisen

täytyisi olla toisena päivänä.

Ehkä hän voisi kirjoittaa,

että mikrofoni ei toimi?

Ehkä hän voisi väittää,

että hän ei voi siksi osallistua

videokeskusteluun?

Mutta ei.

Se ei olisi totta.

Se olisi valehtelua.
Amina joutuisi vain vaikeuksiin.

Ja opettaja sanoisi,
että koulu voisi lainata mikrofonin.
Aminan täytyisi valehdella lisää.
Hän ei voisi tehdä niin.

Ei, mikään ei auta.
Aminan on pakko tavata opettaja.
Amina ei saa arvosanaa,
jos hän ei osallistu keskusteluun.

Amina hikoilee.
Kello on jo 8.25.
Silloin ruudulla välähtää kuva:
opettaja on aloittanut verkkokokouksen.

Amina vetää syvään henkeä.
Hartiat nousevat korviin
ja kädet vapisevat.
Amina huokaa
ja klikkaa itsensä sisään netin keskusteluun.

– Moikka!
iloinen ääni tervehtii.
Ruudulla näkyy opettaja.
Opettaja hymyilee ja kysyy:
Mitä kuuluu?

Amina hämmästy.
Kukaan ei ole pitkään aikaan kysynyt,
mitä hänelle kuuluu.

Amina vastaa varovasti:

- Hy-hyvää kuuluu.

Opettaja on vähän aikaa hiljaa.

Hän rypistää kulmiaan ja sanoo:

- Onko kaikki hyvin?

Sinä näytät siltä,
että sinä mietit jotakin asiaa.

Amina nielaisee.

Sitten hän uskaltaa kysyä:

- Mistä sinä tiedät?

Opettaja vastaa:

- Minä näen sen sinun ilmeestäsi.
- No, minua kyllä jännittää kovasti,

Amina sanoo hiljaa.

Opettaja hymyilee ja

katsoo Amina.

Katse on lempeä,

kun opettaja kysyy:

- Tiedätkö mitä?

Amina nostaa kulmiaan

ja odottaa,

mitä opettaja kysyy.

Opettaja hymyilee taas lämpimästi.

Hän ei kysy mitään

vaan selittää Aminalle:

- On tosi hyvä,
että sinua jännittää.

Se tarkoittaa sitä,

että tämä asia on sinulle tärkeä.

Amina tuijottaa opettajaa
eikä osaa sanoa mitään.

– Ihmeellistä, Amina ajattelee.

Amina ei huomaa,
että hän sanoo ääneen:

– Minä ymmärsin kaiken.

Kirjoittaja: Kaisa Riihimäki

6. Hyrisen kuin moottori

Pihalla tuoksui bensa ja kevät.
Olin Nikon ja Samin kanssa koulun pihalla.
Mä esittelin niille mun uutta mopoa.

Pihaan ajoi pakettiauto,
ja meidän opettajat meni sen luo.
Opettajat kantoivat autosta peilejä
ja jotain todella kummallista:
nuken päitä.

Nauroin ja kysyin kavereilta,
että mitä tuolla tapahtuu.
Sami sanoi,
että kouluun tulee kampaamo
ja hiusalan opiskelijoita.
Sami tiesi myös,
että nuket olivat harjoituspäitä,
joilta leikataan hiuksia.

Jähmetyin ja kysyin:
– Ai kampaamo-opiskelijat tulee tänne?
Sami vastasi:
– Joo, aika kiva!

Mun sydän hyrisi kuin moottori.
Mun naapuri Ella opiskeli hiusalalla.

*

Kouluun tuli paljon uusia opettajia ja opiskelijoita,
kun hiusala ja sen kampaamo aloittivat meillä.
Mä odotin joka päivä,
että näkisin Ellan kotipihalla tai koululla.

Mä halusin tarjota Ellalle kyydin mopolla.
Jos uskaltaisin.
Mä olin harjoitellut jo monta päivää,
miten kysyisin Ellaa mopon kyytiin.
Mä halusin tehdä sen hyvin.

Yksi päivä mä näin Ellan koulussa.
Se tuli koulusta pihalle jonkun pojan kanssa
ja käveli sen kanssa autolle.
Mulle tuli niin paha mieli.
Mä odotin hetken,
että ne lähtisivät pois.
En halunnut ajaa mopolla niiden perässä.

Menin seuraavana päivänä koulun kahvilaan
ja halusin ostaa sämpylän.
Yhtäkkiä Ella oli mun takana jonossa.
Ehkä siinä oli myös sen kavereita,
mutta mä näin vain Ellan.

Mitä mä olin ostamassa?
En enää muistanut.
Ajattelin vain Ellaa ja sitä,
että se oli mun lähellä.
Seisoin kauan hiljaa
ja vain katsoin ruokia.
Otin vitriinistä nopeasti smoothien.

Ella sanoi mun takana:

- Äh. Viimeinen smoothie meni.

Käännyin nopeasti ja sanoin:

- Hei kyllä sä saat tämän.

Mä voin ottaa sämpylän.

Ella sanoi:

- Ai, kiitos. Oletko varma?

Annoin Ellalle smoothien ja sanoin:

- Joo, oon.

Olin oikeasti ostamassa sämpylää.

Ella hymyili ja sanoi:

- No kiitos.

Sä asut mun kanssa samassa talossa,
eikö vain?

- Joo, niin asun,
mä sanoin,
vaikka puhuminen tuntui vähän vaikealta.
Mua jännitti puhua Ellalle.

Ella innostui ja kertoi:

- Sun äiti oli aamulla koulun kampaamossa.

Mä leikkasin sun äidin hiukset.

Mä sanoin ja hymyilin:

- Ai jaa.

Täytyy muistaa kehua äidin hiuksia kotona.

Mä ajattelin,

että toivottavasti äiti ei ollut nolo kampaamolla.

Sitten Ella sanoi mulle:

- Tule säkin meidän kampaamoon.

Se katsoi mun hiuksia.

Mä olin vähän nolo,

kun sanoin:

- Joo, mun hiukset on aika pitkät.

Yritin siistiä mun hiuksia.

Ne oli varmaan ihan huonosti,

koska otin vain vähän aikaa sitten

kypärän pois päästä.

Ella jatkoi puhetta:

- Me osataan leikata myös miesten hiuksia.

Se ei maksa mitään.

Eilen mä leikkasin mun serkun hiukset.

Niistä tuli tosi hyvät.

Sitten Ella katsoi mua silmiin.

Ehkä se kertoi vielä jotain muuta.

Mä en kuullut enää mitään,

koska mä ymmärsin jotain.

Se poika Ellan kanssa koulun pihalla!

Se oli Ellan serkku.

Nyt myös mä hymyilin.

Mä päätin uskaltaa.

Mä menen tänään kampaamoon,

ja Ella saa leikata mun hiukset.

Sen jälkeen mä tarjoan Ellalle kyytiä kotiin.

Taas mun sisällä moottori hyrisi!

Kirjoittaja: Hanna Järvisalo

7. Lämpimämpi

On viimeinen koulupäivä ennen kesälomaa.

Sää on vielä viileä.

Alina tulee tauolta takaisin luokkaan.

Hänellä on mekko ja nahkatakki.

Alinan hiukset ovat

kuin pilvi kiharoita.

Opettaja aloittaa tunnin ja kysyy:

– Mitä te teette kesälomalla?

Mohammad vastaa:

– Matkustan Tukholmaan.

Maryam jatkaa:

– Opiskelen suomea.

Ali huokaisee:

– Ei ole lomaa,

olen kesällä palvelutalossa töissä.

Lisäksi Alina kertoo:

– Matkustan ja tapaan minun siskon kanssa.

Näin siskon viimeksi kaksi vuotta sitten.

Opiskelijat jakavat tarinoita ja suunnitelmia.

Ryhmä on tiivis ja läheinen porukka.

Ystävät antavat toisille toiveita ja ohjeita:

– Mohammad, lähetä kuvia,

kun olet matkalla.

Yksi kaveri vitsailee:

– Ali, muista laittaa herätyskello soimaan,

kun olet iltavuorossa!

Luokka on täynnä iloa ja naurua.

Sitten opiskelijat keskittyvät

vielä viimeiseen tehtävään.

Opettaja pyytää tunnin lopussa:

– Sulkekaa läppärit

ja viekää ne läppärikärryyn.

Hyvää lomaa kaikille!

Toivottavasti ensi viikolla

sää on jo lämpimämpi.

Opiskelijat huutavat:

– Lämpö-pämpi? Mikä?

Oikeasti ope?

Opettaja hymyilee ja sanoo:

– Kyllä, läm-pi-mäm-pi!

Hän kirjoittaa sanan taululle

ja piirtää auringon.

Sitten hän päästää luokasta pois opiskelijat,

jotka nauravat

ja lähtevät kesälomalle.

Alina lähtee sähköpostkulaudalla keskustaan.

Hän hymyilee ja vilkuttaa ystävilleen.

Päivä tuntui heti lämpimämmältä kuin aamulla!

Kirjoittaja: Ilona Reinikka

Työpaikassa

Kuva: Copilot

8. Minusta tulee myyjä

Minun nimeni on Zehra.

Olen kotoisin Turkista.

Muutin Suomeen 3 vuotta sitten.

Asun pienessä kaupungissa perheeni kanssa.

Opiskelen myyjän perustutkintoa,

koska haluan tehdä työtä kaupassa.

Nyt olen työharjoittelussa pienessä ruokakaupassa.

Tämä on toinen viikko harjoittelua.

Tykkään harjoittelusta,

koska opin uusia sanoja

ja saan puhua paljon suomea joka päivä.

Aamulla tulen kauppaan kello 6.45.

Työvuoro alkaa kello 7.

Laitan työvaatteet päälle pukukopissa

ja sitten menen myymälään.

Myymälässä on vielä hämärää,

mutta siellä tuoksuu hyvältä:

omenalta, appelsiinilta ja tuoreelta leivältä.

Esihenkilö Saara tulee luokseni.

Hän hymyilee ja sanoo:

– Huomenta, Zehra!

Voisitko hyllyttää piimätuotteet?

Nyökkään heti ja vastaan:

– Totta kai!

En ole varma,
kuulinko Saaran puheen oikein.
On vaikea kuulla välillä ensimmäistä kirjainta.
Samoin a ja ä menevät helposti sekaisin.

Kävelen paperiosastolle,
jossa on teippiä, liimaa, kyniä ja vihkoja.
Haen varastosta sinne lisää liimaa.
Järjestän hyllylle paperiliimaa, puuliimaa ja pikaliimaa.
Olen tyytyväinen työhöni.

Saara tulee viereeni ja kysyy:

– Mitä sinä teet?

Vastaan iloisesti:

– Minä hyllytän liimat.

Saara nauraa ja sanoo ystävällisesti:

– Minä sanoin piimä, en liima.

Minä punastun ja sanon:

– Anteeksi, minun korvani kuuli väärin.

Saara lohduttaa:

– Ei haittaa.

Suomessa on paljon sanoja,

jotka kuulostavat samalta,

esimerkiksi: liima – piimä,

silli – tilli tai pulla – rulla.

Minä nyökkään ja olen helpottunut.

Saara ei suuttunut minulle.

Saara jatkaa ystävällistä puhetta:

– Mennään yhdessä katsomaan,
missä piimät ovat.

Minä näytän.

Kävelemme maitohyllylle.
Siellä on jogurttia, maitoa,
kermaa ja piimää.
Nyt minä ymmärrän!
Piimä on tämä valkoinen paksu juoma!
Hyllytän piimät.
Laitan hyllylle rasvatonta piimää,
AB-piimää, gefilus-piimää ja kirnupiimää.

Istun pukuhuoneessa,
kun työpäivä on lopussa.
Ajattelen päivän tapahtumia.

Tänään opin yhden uuden sanan: piimä.
Ja opin, että piimä ja liima eivät ole sama asia!
Jo yksi kirjain ja äänne muuttavat paljon.
Nauran ääneen.

Huomenna opin varmasti taas jotain uutta.

Kirjoittaja: Anna Toriseva

9. Hoitaja näkee kaiken

Selma katsoo ympärilleen hoitokodin aulassa.

On Selman ensimmäinen päivä hoitokodissa.

Kaikki on vierasta.

Vieraat seinät, vieraat ihmiset.

Selma on eksynyt ja hämmentynyt.

Yhtäkkiä Selma hymyilee ja silmät kirkastuvat.

Suu hymyilee ja hän juoksee miehen luo.

Selma huutaa:

– Eki!

Iso karhumainen mies avaa sylin.

Selma on kotona miehen sylissä.

Mies sanoo:

– Vaimoni.

He halaavat toisiaan ja ovat onnellisia

hoitokodin vieraiden seinien sisällä.

Heillä on tässä lämpö ja rakkaus.

Kuuluu kirkaisu.

Pari pelästyy

ja kääntyy äänen suuntaan.

Kaunis, vanha nainen huutaa miehelle,

joka halaa Selmaa:

– Pertti! Mitä sinä teet?

Sinä olet minun. Minun!

Selman katse muuttuu tummaksi.

Eki muuttuu yhtä vieraaksi

kuin hoitokodin seinät ovat

Selman ensimmäisenä päivänä.

Eki ei ole Eki.

Hän on joku Pertti.

Selman silmät kysyvät:

Missä on tuttu?

Missä on turva?

Hoitaja näkee tämän kaiken.

Hoitajan sydäntä puristaa.

Kirjoittaja: Jonna Kajander

10. Hengetön

Kävelen ohjaajan perässä,
kun hän näyttää kampaamon työkaluja
ja erilaisia välineitä kampauksiin.
Siellä on klipsi, valkki ja paljon muuta.
Kosken ja tutkin kampaamon tavaroita
ja toistan monta kertaa niiden nimiä ääneen.

Seuraavaksi ohjaaja esittelee erilaisia pinnejä.
Opettaja näyttää ja sanoo:
– Meillä on erikokoisia hengettömiä.
Tämä hengetön on suosituin nutturoissa.

Otan hengettömän käteeni.
Ihmettelen sitä:
se on pinni,
jonka päät ovat tosi terävät.
Olen kuullut sen nimen jo koulussa,
mutta vasta nyt ajattelen sen nimeä.
Hengetön?
Ei ole henkeä? Kuollut?

Kosken sitä
ja kokeilen pinnin teräviä päitä.
Pistän sillä sormeeni. Auts!

Minun mielikuvitukseni lähtee liikkeelle,
koska luin illalla kirjaa,
jossa oli murhaaja ja rikoksia.
Mieleni keksii kauhean tarinan.

*

*Näen mielessäni asiakkaan,
joka istuu kampaamon tuolissa.
Tunnen hänet:
hän on ollut ilkeä perheelleni
ja aiheuttanut meille suuria vaikeuksia.*

*Asiakas ei tunnista minua.
Hän valittaa koko ajan:
säästä, naapureista ja minun työstäni.
Sitten hän alkaa neuvoa minua,
miten kampaus täytyisi tehdä oikein.
Hän alkaa kirkua ja haukkua minua
ja vaatii minulle potkut.
Muutun vihasta punaiseksi,
otan hengettömän käteeni ja...*

*

Herään ajatuksistani kampaamoon,
kun ohjaaja sanoo minulle tiukasti:
– Léon, vastaa kysymykseeni!

Pelästyn ja kysyn varovasti ohjaajalta:
– Niin, mikä se kysymys oli?
Ohjaaja huokaa:
– Missä sinun mielesi vaeltaa?
Minä kysyin tärkeää asiaa:
millaista on hyvä asiakaspalvelu?

Onneksi en vastannut:
– Otan hengettömän käteeni ja...

Kirjoittaja: Tuija Takala

11. Aina kannattaa yrittää

Anders opiskelee rakennusalaa.

Opettaja puhuu koulussa yrittämisestä.

Andersin mieleen tulee synkkiä ajatuksia.

Pää painuu alas,

kun hän ajattelee:

– En osaa hyvin ammattikieltä,
en osaa puhua asiakkaiden kanssa.

En voi olla yrittäjä Suomessa.

*

On lämmin kevätpäivä.

Koulu loppui jo viikko sitten.

Anders ei ole saanut töitä.

Puhelin ei soi.

Kukaan ei soita ja sano:

– Voitko tulla haastatteluun
tai milloin voit aloittaa työt tässä firmassa?

Anders on tuntenut itsensä yksinäiseksi,

sillä hän on paljon vain kotona.

Joskus hän käy kuntosalilla,

että hän näkisi muita ihmisiä.

Nyt Anders istuu parvekkeella ja juo kahvia.

Hän katsoo taloja,

joita hän näkee parvekkeelta.

Silloin hän muistaa opettajan sanat:

– Aina kannattaa yrittää.

Anders sanoo ääneen:

– Yrittää! Voisinko sittenkin perustaa yrityksen?

Minä osaan remontoida,
ja minulla on pitkä työkokemus.

Anders tekee niin kuin opettaja oli neuvonut:
hän tekee listan asioista,
joita hän osaa.

Anders hakee vihkon ja kirjoittaa:

Osaan

- purkaa
- lajitella purkujätteet
- rakentaa uusia väliseiniä
- levyttää
- asentaa erilaisia lattioita ja listoittaa
- maalata ja tapetoida seiniä
- asentaa ovia ja ikkunoita
- laatoittaa ja saumata
- asentaa kalusteita.

Anders muistaa,
että kotimaassa hänellä oli koko ajan töitä
ja hän sai kehuja.

Asiakkaat sanoivat:

– Työn jälki on upeaa,
ja asunnosta tuli tosi hieno.

Asiakkaat kertoivat myös naapureille ja ystäville,
että Anders oli hyvä remontoija.

Anders innostuu:

– Minä alan tehdä remontteja, totta kai!
Ihmisillä ei ole nykyään aikaa tehdä remonttia.
Minä voin auttaa!

Anders kirjoittaa isoon ruutuvihkoon
suunnitelmia omasta yrityksestä.

Liikeidea on yksinkertainen:

remonttiapu ihmisille,
jotka muuttavat ja vaihtavat kotia.

Vihkossa on myös monta kysymystä.

- Yritysmuoto: Toiminimi? Osakeyhtiö? Kevytyrittäjä?
- Kuinka paljon rahaa tarvitsen alussa?
- Miten asiakas löytää minut?
- Kuka on kirjanpitäjä?
- Missä on varasto? Auto? Työkalut?

Anders tekee paljon suunnitelmia.

Hän käy kaupungin yritysneuvonnassa
ja hakee yrityksen aloitukseen starttirahaa.

Andersilla on pian vastaukset kysymyksiin.

Hänellä on yritys!

Yrityksellä on nimi,

ja se on yritysrekisterissä:

Laaturempa Oy.

*

Anders kertoo yrityksestä naapureille,

mainostaa netissä

ja vie ilmoituksia kauppojen ilmoitustauluille.

Pian ensimmäinen asiakas odottaa Andersia.

Pling plong: Anders soittaa ovikelloa.

Naapurin 68-vuotias Marketta avaa oven

ja sanoo:

– Tervetuloa!

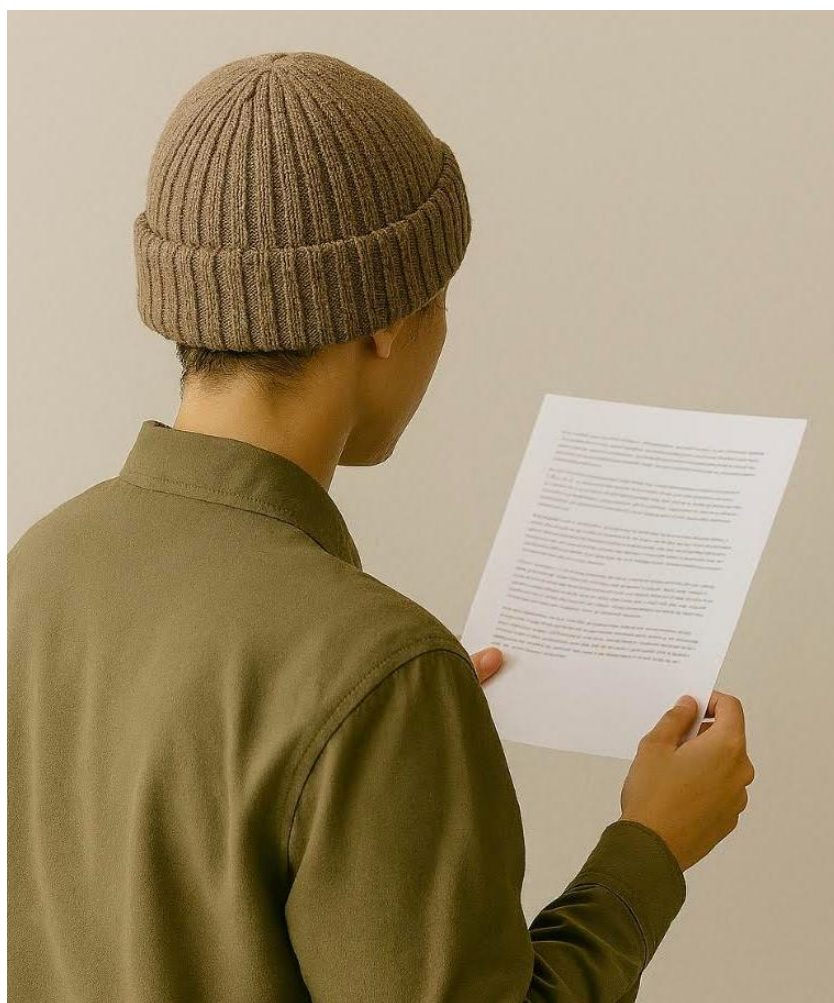
Marketta toivoo,
että Anders vaihtaa asunnon lattian
sekä maalaa keittiön kaapit ja seinät.
Keittiön seinän laatat täytyy myös vaihtaa.
Anders kirjoittaa sopimukseen tarkasti
kaikki materiaalit ja työt,
urakan hinnan ja myös sen,
kuinka kauan remontti kestää.

Sen jälkeen Marketta keittää Andersille kahvia.
He istuvat yhdessä ja juttelevat elämästä.
Anders ymmärtää,
että työ ei ole vain remonttia.
Se on myös ihmisiä, tarinoita ja luottamusta.

Anders hymyilee Marketalle ja sanoo:
– Minulla on nyt työ
ja oma paikka tässä maassa.

Kirjoittaja: Kirsi Juujärvi

I skolan på svenska

Kuva/Bild: Copilot

12. Brevet

Det står i brevet,
att jag ska till auditorium.

Jag vet inte vad auditorium är.
Det låter svårt.

Det är språktest
jag ska på och därför
har jag fått brevet.

Jag vill börja studera
där på skolan.

Jag förstår inte allt
som det står i brevet.

Men jag ska dit till skolan
en viss dag
en viss tid.

Jag försöker komma ihåg
och skriver upp det
i min kalender
på mitt eget språk.

Jag är nervös
när jag kommer till skolan.

Jag ser andra personer
som också ser nervösa ut.

Kanske de ska
på samma test?

En kvinna kommer för att hämta oss.
Hon ler och ser snäll ut.

Vi går till auditorium,
som ser ut som
ett vanligt stort rum
med många rader av stolar och bord.

Vi sätter oss ner
och kvinnan förklarar
vad vi ska göra.
Vi gör alla testet.
Jag vet inte alls
hur det går.

Mina tankar flyger
ibland i väg
och jag tänker på
dem där hemma.
Hur har de det
och lever de?

Jag gör hela testet
men jag vet inte alls
hur det går.

Jag har inte studerat
svenska så länge.
Jag kan inte koncentrera mig
så bra.

När tiden är slut
säger kvinnan
att vi måste vänta
på resultatet.

Jag vet inte riktigt
vad hon menar med det
men jag går hem.

Efter några veckor
kommer det,
brevet.

Det står i brevet att
jag är godkänd i testet
och jag kommer att få
börja studera i skolan.

Jag är glad men
jag har också fått
ett annat brev.

På det brevet står det
Migri och Polisen.
Jag vill inte öppna brevet.

Författare: Benita Wolin

13. Amir och de mystiska breven

Amir satt på sin favoritbänk i skolan.
Bänken var gjord av betong
och kändes sval mot byxorna.
Morgonsolen sken in
genom de stora fönstren
i skolmatsalen.

Några studerande satt redan och väntade på
att den första lektionen skulle börja.
Amir kände inte någon av dem.
Han tyckte inte om den här morgonen
och hade helst stannat hemma.

För att hålla sig lugn
tog Amir fram en bok om månen.
Han hade lånat den på biblioteket.
Amir öppnade boken och började läsa.
När man läser en bok
får man alltid vara i fred.
I dag ville han inte tala med någon.

Flickan i den blåa tröjan

Ljudet av prat och skratt
hördes först svagt.
När flickorna närmade sig hördes det högre.
Amir försökte se upp i smyg
utan att någon skulle märka
att han såg på flickorna.
När de tre flickorna kom närmare
tittade en flicka med blå tröja på Amir.
Hon blinkade åt honom.

Sedan vände hon sig
mot sina vänner och viskade.
Amir tittade snabbt ner
i sin bok och låtsades att han läste.

Flickan i blå tröja stannade framför honom.
Hon tog hans bok,
stängde den och såg honom i ögonen.
Sedan kramade hon honom.
Han satt med armarna
vid sidorna och vågade inte
krama tillbaka.

När hon gav tillbaka boken
visste han inte vad han skulle säga.
Den handlar om månen,
sade han och tittade ner på sin bok.

Brevet

Efteråt tänkte Amir mycket på kramen.
Han förstod inte varför
hon hade kramat honom
men han tyckte om det.
Han försökte komma ihåg
hur kramen kändes.
Resten av skoldagen kunde han inte
koncentrera sig på lektionerna.

Nästa dag hittade han
ett litet brev i jackfickan
när han kom tillbaka från toaletten.
Det fanns inget namn på kuvertet.
Amir gick tillbaka till toaletten

och öppnade brevet.

Han förstod ingenting.

Det var skrivet med kodspråk.

Vxx qtnfl qtwjskhpc slcävyzr a

nrtgejlyx xef uecl ef lsx wykxv åå oiy.

Var det flickan med

den blåa tröjan

som hade skrivit brevet?

Han vågade inte fråga.

Han bara tittade på henne i smyg.

Hon var ny i klassen och hette Ylva.

Handväskan

Amir ville veta vem

som hade skrivit brevet.

Han ville också veta

vad som stod i det.

Han stannade kvar i klassrummet

på rasten för att söka efter ledtrådar.

Alla andra gick ut.

Amir sökte först i Ylvas ryggsäck

men hittade inget.

Han visste inte riktigt vad han sökte.

Han letade i hennes häften

efter texter skrivna med kod

men hittade ingenting.

Medan han sökte

kom rektorn in i klassen.

Amir hann inte lägga tillbaka häftet

han höll i handen.

Vad håller du på med? frågade rektorn. Är du en tjuv?

Amir var tyst och sade ingenting.
Han ville inte förklara varför
han hade öppnat ryggsäcken.
Rektorn skulle ändå inte tro på honom.
I morgon ska du komma till mitt rum
för att prata om det här, sade rektorn.

Koden

Amir skämdes och stannade hemma
från skolan nästa dag.
Han ville inte träffa rektorn.

Han frågade AI om texten på lappen.

AMIR:

Jag har en text som är skriven med kod.
Kan du hjälpa mig?

AI:

Visst kan jag det.

Skicka mig texten.

AMIR:

Här är texten: Vxx qtnfl qtwjskhpc slcävyzr a
nrtgejlyx xef uecl ef lsx wykxv åå oiy

AI:

Koden heter vigenère.

För att kunna lösa den
behöver du ett nyckelord.

Berätta ordet så kan jag lösa koden.

Amir prövade med många ord
men inget var rätt.
Med en suck gav han upp.

Aurora

Nästa dag var Amir i skolan.

Han hoppades att rektorn

inte skulle se honom.

I klassen tittade Ylva upprört på honom

och viskade med sina vänner.

Han skämdes.

– Varför grävde du i mina saker?

frågade Ylva argt på rasten.

– Jag visste inte vem

som hade skrivit ett brev jag fick

och ville veta om det var du, svarade Amir.

– Jag har inte skrivit något brev.

Du kunde bara ha frågat mig,

– Förlåt. Varför kramade du mig?

frågade Amir försiktigt.

– Det var en utmaning på TikTok.

Krama den första person du ser.

Det råkade vara du.

Amir blev både besviken och lättad.

Han visste inte

om han tyckte om Ylva,

hon var så annorlunda.

Men han visste att han tyckte om

att bli kramad.

Nu visste han också

att Ylva inte hade skrivit brevet.

På lektionen skulle de arbeta i par.
Först ville ingen vara par med Amir.
- Jag kan vara par med dig,
hörde han någon säga bakom honom.

Det var Aurora,
en flicka som brukade sitta
längst bak i klassen.
Hon pratade litet och
hade inga vänner.

Det var lätt att vara med Aurora.
Hon pratade inte så mycket
och han kunde slappna av.

Aurora hade ljust hår och glasögon.
På högra handen
hade hon en hennatatuering
som föreställde en stjärna.

– Jag såg att du läser
en bok om månen.
Vet du att månen heter luna
på latin? frågade hon.

– Ja, och stjärna heter stella,
svarade han och tittade
på hennes hand.

De började prata om rymden.
Aurora visste mycket om solen
och planeterna i solsystemet.

Nyckelordet

Amir hittade ännu ett brev
i sin jackficka.

Det var också skrivet med kod.
Enligt AI var det samma kod
som i det första brevet.

Nbpw ou ntvI xif oär?

Han berättade om breven åt Aurora.

Hon var bra på att lyssna.

Han undrade vem
som hade skrivit breven.

Aurora log och sade
att hon tror att han nog
kan komma på det.

Han tänkte mycket på
vad Aurora sade.

Vad menade hon?

Varför log hon?

Hade Aurora själv skrivit breven?

När han kom hem
skrev han till AI.

Ordet Aurora var inte
rätt nyckelord.

Han tänkte på att Aurora
var intresserad av stjärnor
och hade en bild
av en stjärna på handen.
Var nyckelordet stjärna?

Ordet stjärna fungerade
inte heller.

Men på det tredje försöket
lyckades han.

Amir:

Använd ordet STELLA som nyckelord.

AI:

Ordet STELLA är rätt ord.

Så här står det i breven:

Det finns miljarder stjärnor
i universum men bara en
som lyser på dig.
Vill du vara min vän?

Amir blev glad.

Han tyckte om att vara
tillsammans med Aurora.

Amir:

Koda den här meningen:

Det vill jag. Man behöver bara en stjärna i sitt liv.

Solen sken när Amir gick till skolan.

Han log mot alla han mötte på vägen.

Stella såg inte

när Amir lade ett brev

i hennes ryggsäck.

Sedan gick han för att prata
med rektorn.

Författare: Tom Westerén

Asiakkaana – kerronnan keinoja

Kuva: Copilot

Kaunokirjallisuus eli fiktio käyttää mielikuvitusta:

Kirjailija on käyttänyt mielikuvitustaan,
kun hän on kirjoittanut runon, novellin tai romaanin.

Sinä käytät myös mielikuvitusta,
kun luet runoja, novelleja ja romaaneita.

Lisäksi tärkeitä ovat kielen ja kerronnan keinot.

Kieli luo esimerkiksi novellin koko maailman:
vain kielen avulla pääset mukaan tapahtumiin
ja tutustut henkilöihin.

Seuraavalla sivulla on novelli, raapale *Sola ravintolassa*,
jossa on **tasaa 100 sanaa**.

Sellaisen novellin nimi on **raapale**.

Raapaleen otsikossa saa olla 15 sanaa.

Seuraavan sivun novellin vieressä on
esimerkkejä kielen ja kerronnan keinoista.

Niitä ovat esimerkiksi

- tarinan rakenne:
Pitkissä ja lyhyissä kertomuksissa
on usein tarinan rakenne:
 - alku
 - keskikohta (käännös eli jotain muuttuu)
 - loppu.
- ympäristö
- henkilöt, joista kertomus kertoo
- kuvaileva kieli: sanat luovat tunnelmia ja tunteita,
esimerkiksi aistien (kuulo, näkö, haju, tunto) käyttö
- kielikuvat eli sanat luovat kuvia, tunteita ja ajatuksia,
jotka ovat enemmän tai muuta
kuin sanojen tärkein merkitys.

14. Sola ravintolassa

Selkokielineen raapale (novelli)	Esimerkkejä kerronnan keinoista
<p>Sola ravintolassa</p> <p>Sola tutki ravintolan ruokalistaa. Solalla oli vain 20 euroa. Hän oli löytänyt setelin kadulta ja tullut lähimpään ravintolaan. Raha poltti Solan taskussa ja nälkä kurni vatsassa.</p> <p>Tarjoilija kävi jo kolmannen kerran ja kysyi englanniksi, mitä Sola halusi syödä. Sola vastasi suomeksi: ”Syön vihreän salaatin ja juon vettä.”</p> <p>Tarjoilija näytti kysymysmerkiltä. Sola vei sormensa ruokalistalle oikean ruuan kohdalle. Tarjoilija nyökkäsi ja lähti keittiöön.</p> <p>Sola selasi puhelinta. Some oli täynnä kuvia hienoista aterioista. Niitä ilmestyi puhelimeen kuin sieniä sateella. Solan suu täyttyi syljestä.</p>	<p>Otsikko</p> <p>Alku: heti tilanteeseen, ympäristö päähenkilö</p> <p>kielikuvia</p> <p>päähenkilö ja sivuhenkilö</p> <p>Tarinan keskikohta, käänne kielikuva</p> <p>aistien käyttöä</p> <p>päähenkilön ja tilanteen kuvausta aistien käyttöä</p> <p>kielikuva aistien käyttöä</p>

<p>Vihdoin tarjoilija tuli ison lautasen kanssa. Lautasella makasi ohut salaatinlehti, jonka vieressä tirisi verinen pihvi.</p> <p>Sola oli kasvissyöjä.</p>	<p>Tarinan loppu</p> <p>kuvailevaa kieltä</p> <p>loppuyllätys</p>
--	--

Kirjoittaja: Tuija Takala

Keskustele novelleista

Keskustele novellien aiheista, tapahtumista ja henkilöistä. Seuraavilla sivuilla on joka novelliin kysymyksiä keskustelun avuksi. Etsi myös itse lisää kysymyksiä!

Keskustelut sopivat ammattiopintojen ja YTO-opintojen tunneille.

Kuva. Copilot

Kysymyksiä: 1. *Minä pidän kokkaamisesta*

- Kuka on päähenkilö?
- Millainen hän on?
- Mikä on TUVA?

- Mikä on päähenkilön unelma-ammatti?
- Miten hän keksi unelma-ammatin?

- Mikä on sinun unelma-ammattisi?
- Miten sinä keksit sen?
- Miten pääset unelma-ammattiisi?

Kysymyksiä: 2. *Serhiin unelma*

- Mitä päähenkilö opiskelee?
- Mitä hän jo osaa?
- Mitä hän tuntee,
kun hän osaa?

- Mitä hän ei osaa?
- Mitä neuvoja annat hänelle:
Miten hän oppii sitä,
mitä hän ei vielä osaa?

Kysymyksiä: 3. *Unelmia tietokone*luokassa

- Kuka on päähenkilö?
- Missä hän on?
- Mitä hän ajattelee?

- Minkä neuvon antaisit novellin opettajalle?
- Minkä neuvon antaisit päähenkilölle?

Kysymyksiä: 4. Sanat sekaisin

- Mitä novellissa tapahtuu?
- Kuka kertoo novellissa?
- Millainen on novellin kertoja-päähenkilö?

- Kerro esimerkki tilanteesta,
kun olet ymmärtänyt jonkin sanan väärin.
- Millaisia ovat sinun mielestäsi vaikeat sanat?
- Mitä vaikeita sanoja olet oppinut tänään tai tällä viikolla?

Kysymyksiä: 5. *Minä ymmärsin kaiken*

- Kuka on novellin päähenkilö?
- Missä Amina yleensä opiskelee? Miksi?
- Millainen novellin opettaja on? Miksi?

- Miten Aminan tunne muuttuu novellin alusta loppuun?
- Mikä on sinun mielestäsi novellin tärkein kohta (käännepaikka)?
- Mikä on sinun mielestäsi novellin viesti tai opetus?

- Oletko sinä opiskellut verkossa?
- Millainen on hyvä verkko-opettaja?
- Millainen on hyvä verkko-opiskelija?

- Anna viisi ohjetta verkko-opiskelijalle:
Näin onnistuu verkko-opiskelu.

Kysymyksiä: 6. *Hyrisen kuin moottori*

- Kuka on novellin kertoja?
Millainen hän on?
Miten sait novellista tietoja hänestä?
- Mitä novellissa tapahtuu?
- Millaista puhekieltä novellissa on?
- Mitä mieltä olet:
miksi novellissa on puhekieltä?
- Mitä sinun mielestäsi tarkoittaa otsikko
“Hyriisee kuin moottori”?

Mitä muita vertauksia tai sanontoja tiedät?

Keksi lauseelle jatko:

- Hän hymyilee kuin...
- Hän oli vihainen kuin...
- Hän puhui kauniisti kuin...

Keksi lisää!

Kysymyksiä: 7. Lämpimämpi

- Mitä tietoja novelli kertoo Alinasta?
- Mitä novellin päähenkilö Alina tuntee ja ajattelee novellin aikana?

- Mistä opiskelijat keskustelevat novellissa?
- Millainen ilmapiiri ryhmässä on?

- Mitkä suomen kielen pitkät sanat ja taivutusmuodot ovat sinun mielestäsi vaikeita?
Anna esimerkkejä.

- Mitä teet seuraavalla lomalla?
- Opiskeletko jotain lomalla? Mitä? Miksi?

Kysymyksiä: 8. *Minusta tulee myyjä*

- Kuka ja millainen on novellin päähenkilö?
- Mitä hän opiskelee? Miksi?
- Missä hän tekee työtä? Miksi?

- Mitä sanoja sinä kuulet helposti väärin?
Anna esimerkkejä.
- Mitä ohjeita annat sanojen opetteluun ja ääntämiseen?

Kysymyksiä: 9. *Hoitajan katseen alla*

- Mitä novellissa tapahtuu? Miksi?
- Kuka näkee tapahtumat?

- Mitä ajatuksia ja tunteita sinussa herää, kun olet lukenut novellin?

- Miten novelli voisi jatkua?
- Mitä hoitaja voisi tehdä?

Kysymyksiä: 10. *Hengetön*

- *Hengetön* tarkoittaa hiusalalla pinniä, jolla kampaaja kiinnittää hiukset nutturaksi. Mitä muita sanoja tiedät, joka tarkoittavat myös muuta kuin sanan päämerkitys?
 - *hengetön* = ei henkeä, kuollut, hiusalalla pinni
 - *arvo* = tärkeä asia esimerkiksi ihmiselle tai kulttuurille, matematiikassa luvun suuruus, laskutehtävän tulos

Keksi lisää!

- Kuka on novellin päähenkilö?
Millainen hän on?
- Mitä päähenkilö-kertoja kuvittelee?
Miksi hän kuvittelee mielessään tarinan?
- Miten päähenkilö voisi vastata ohjaajan kysymykseen:
Millaista on hyvä asiakaspalvelu kampaamossa?
- Mitä sinä vastaat kysymykseen:
Millaista on hyvä asiakaspalvelu sinun alallasi?

Kysymyksiä: 11. *Aina kannattaa yrittää*

- Mitä alaa Anders on opiskellut?
- Miksi hän on huolestunut?
- Minkä idean Anders saa? Miksi?

- Mitä hän ottaa huomioon,
kun hän suunnittelee yritystä?
- Mitä taitoja yrittäjä tarvitsee?
- Mitä taitoja Andersilla on,
että hän sopii yrittäjäksi?

Frågor: 12. *Brevet*

- Vem är huvudpersonen?
 - Hur är han eller hon?
 - Vad önskar han eller hon?
 - Vad är han eller hon rädd för?
-
- Vad står det i brevet från Migri?
Hitta på och fantisera.
-
- Har du själv gjort ett språktest?
 - Hur var det, tyckte du?

Frågor: 13. *Amir och de mystiska breven*

- Varför tror du att Aurora valde att skriva brev till Amir?
- Varför tror du att hon skrev breven med kod?
- Vad menar Aurora när hon skriver "Det finns miljarder stjärnor i universum men bara en som lyser på dig."?
- Hur gör du när du tycker om någon och vill att hen ska veta om det?
- I novellen gör Ylva en TikTok utmaning. Har du gjort en utmaning eller hört om en utmaning? Berätta om den.

Kysymyksiä: 14. *Sola ravintolassa*

- Missä sola on?
 - Miksi hän on siellä?
 - Kuka ja millainen Sola on?
 - Kuka ja millainen on novellin toinen henkilö?
-
- Mitä novellissa tapahtuu? Miksi?
 - Mitä mielen keinoja siinä on?
Anna esimerkkejä?
-
- Mikä onnistui asiakaspalvelussa?
 - Mikä epäonnistui asiakaspalvelussa?
 - Mitä sinä tekisit,
jos olisit asiakas?
 - Mitä sinä tekisit,
jos olisit asiakaspalvelija?

VIERKO-organisaatiot 2025–2027

- AEL-Amiedu Oy/Taitotalo
- Axxell Utbildning Ab
- Careeria
- Espoon seudun koulutuskuntayhtymä
- Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä / Saimaan ammattiopisto Sampo
- Etelä-Savon Koulutus Oy/Esedu
- Haapaveden Opiston kannatusyhdistys ry, Haapaveden Opisto (Työpakettivastuu)
- Helsingin kaupunki / Stadin AO (Työpakettivastuu)
- Helsingin maalariammattikoulu
- Helsinki Business College
- Hyria koulutus Oy
- Hämeen ammatti-instituutti Oy
- Itä-Karjalan Kansanopistoseura r.y. /Itä-Karjalan Kansanopisto
- Itä-Savon koulutuskuntayhtymä, Ammattiopisto Samiedu
- Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU (Työpakettivastuu)
- Jyväskylän koulutuskuntayhtymä (Työpakettivastuu)
- Jyväskylän kristillisen opiston säätiö sr/Jyväskylän kristillinen opisto (JKO)
- Jyväskylän Talouskouluyhdistys ry. / Jyväskylän palvelualan opisto
- Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos
- Kalajoen kristillinen opisto
- Kanneljärven opisto
- Kelloseppäkoulu
- Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappia
- Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä
- Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä (Koordinaatio)
- Kirkkopalvelut ry / STEP-koulutus
- Kiteen evankelisen kansanopiston kannatusyhdistys ry/Kiteen Evankelinen Kansanopisto
- Kolmen kampuksen urheiluopisto Oy
- Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä, Ekami
- Koulutuskeskus Salpaus - kuntayhtymä
- Koulutuskuntayhtymä Brahe
- Koulutuskuntayhtymä OSAO
- Koulutuskuntayhtymä Tavastia, Ammattiopisto Tavastia
- Kouvolan Ammattiopisto Oy
- LIVE-säätiö/LIVE ammattiopisto
- Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä
- Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä, Novida - ammattiopisto ja lukio
- Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
- Länsirannikon Koulutus Oy WinNova
- Oulun palvelualan opisto
- Peimarin koulutuskuntayhtymä/Ammattiopisto Livia
- Perho Liiketalousopisto
- Peräpohjolan kansanopiston kannatusyhdistys ry/Peräpohjolan Opisto

- Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä/Riveria
- Pohjois-Satakunnan kansanopiston kannatusyhdistys ry/Kankaanpään opisto
- Pohjois-Savon opisto
- Raahen Porvari- ja Kauppakoulurahasto sr
- Raision seudun koulutuskuntayhtymä
- Raudaskylän kristillinen opisto
- Rovalan Settlementti ry/Rovala-Opisto
- Rovaniemen koulutuskuntayhtymä REDU
- Salon seudun koulutuskuntayhtymä
- Sasky koulutuskuntayhtymä
- Satakunnan koulutuskuntayhtymä/Sataedu
- Savon koulutuskuntayhtymä/ Savon ammattiopisto
- Seinäjoen koulutuskuntayhtymä
- Suomen Diakoniaopisto - SDO Oy
- Suomen Urheiluopiston Kannatusosakeyhtiö
- Suomen ympäristöopisto SYKLI Oy
- Suomen Yrittäjäopisto Oy
- Svenska Framtidsskolan i Helsingforsregionen Ab/Practicum
- Svenska Österbottens förbund för Utbildning och Kultur/Yrkesakademin i Österbotten (Koordinaatio ruotsinkielinen verkosto)
- Tampereen Aikuiskoulutussäätiö sr/ Tampereen Aikuiskoulutuskeskus TAKK
- Tampereen kaupunki/Tampereen seudun ammattiopisto Tredu (Työpakettivastuu)
- Turun aikuiskoulutussäätiö sr/Turun akk
- Turun kaupunki
- Työtehoseura ry (Työpakettivastuu)
- Vaasan kaupunki / Vamia
- Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä/Valkeakosken ammattiopisto
- Vantaan kaupunki/Vantaan ammattiopisto
- Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä

Tämä materiaali on tuotettu VIERKO 2-hankkeessa vuosina 2025–2027.

VIERKO on toteutettu Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2024 myöntämällä ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksella.

VIERKO on seitsemänkymmenen (71) koulutuksen järjestäjän yhteisponnistus. Työtä on koordinoanut Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda.

Hankkeessa on kehitetty vieraskielisen koulutuksen laatua ja kotimaisten kielten opetuksen tarjontaa ammatillisessa koulutuksessa.

Lisätietoa:

<https://www.keuda.fi/keuda/hankkeet/vierko-2>

Oppimateriaalien CC-lisenssi:

[CC BY-SA 4.0 Deed](#) | [Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen](#) | [Creative Commons](#)